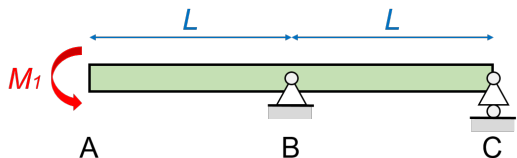
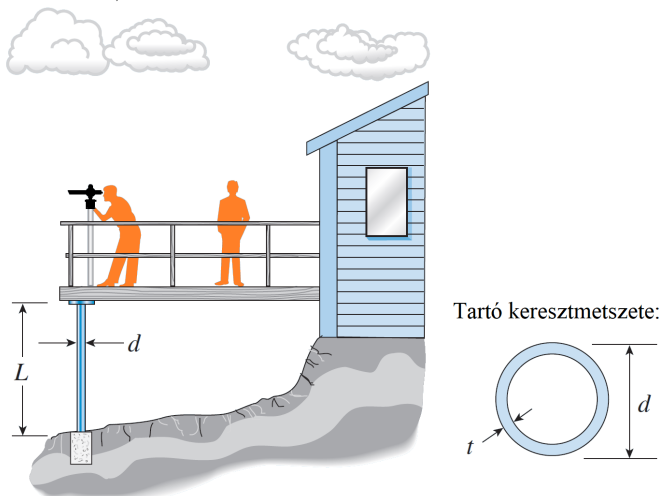

6. Gyakorlat

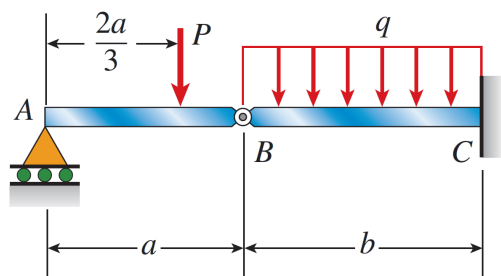
6.1. Példa. Az alábbi egyenes rúd terhelése az **A** keresztmetszetben működő $M_1 = 2 \text{ Nm}$ nyomaték. A tartó hajlítómerevsége 150 Nm^2 , az **AB** és **BC** szakaszok hossza $L = 1 \text{ m}$. Feladatok: a) Határozzuk meg az **AB** szakaszon a maximális lehajlás értékét és helyét; b) Számítsuk ki az **A**, **B** és **C** keresztmetszetekben a szögelfordulásokat és az **A** helyen a lehajlás értékét! c) Mekkora d átmérőjű kör keresztmetszetű acélból ($E = 200 \text{ GPa}$) készítsük a tartót ha azt szeretnénk, hogy az **A** keresztmetszet lehajlása 10 mm legyen? **Megoldás:** a) $0,855 \text{ mm}$ lehajlás felfele a C-től $0,577 \text{ m}$ -re b) Óramutató járásával megegyezően $\varphi_A = 1,019^\circ$, $\varphi_B = 0,254^\circ$, $\varphi_C = 0,127^\circ$, $w_A = 11,111 \text{ mm}$ lefele c) $d = 11,415 \text{ mm}$.

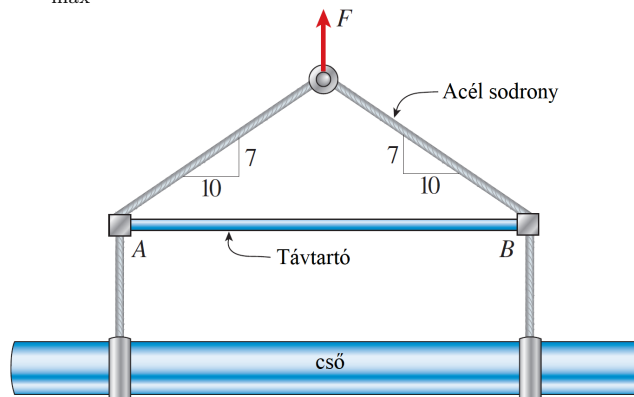
6.2. Példa. Az ábrán látható kilátó $P = 100 \text{ kN}$ terhelését az $L = 3,5 \text{ m}$ hosszúságú $d = 100 \text{ mm}$ külső átmérőjű alumínium cső tartja, aminek rugalmassági modulusza 72 GPa . A cső alsó megtámasztása befogásnak tekinthető, míg a felső rögzítés a vízszintes irányú mozgást gátolja, de az elfordulást engedi. Mekkora legyen a cső t falvastagsága ha azt szeretnénk, hogy a tartó háromszoros biztonsággal megfeleljen kihajlásra? A választott anyag kritikus törőfeszültsége az Euler-féle képlet alkalmazási tartományának alsó határán $\sigma_0 = 480 \text{ MPa}$. **Megoldás:** $t = 8,3 \text{ mm}$.

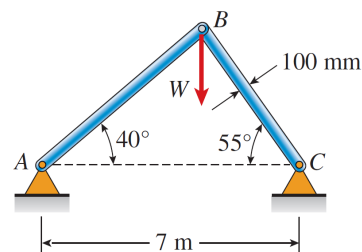
6.3. Példa. Az ábrán látható **AB** és **BC** rúd csuklósan kapcsolódik a **B** pontban. A tartó terhelése a P koncentrált erő és az állandó intenzitású q megoszló terhelés. Határozzuk meg a **B** csukló lehajlását a szuperpozíció elvének és a járulékképletek felhasználásával. **Megoldás:** $f_B = qb^4 / (8IE) + 2b^3 / (9IE)$.

6.4. Példa. Egy hosszú csövet az ábrán látható acél sodrony segítségével kívánunk felemelni, ahol az **A** és **B** helyek közé egy távtartót illesztettünk be. A távtartó keresztmetszete körgyűrű, ahol a külső és belső átmérők 70 , illetve 57 mm , míg az **AB** szakasz hossza $2,6 \text{ m}$. A távtartó rugalmassági modulusza 200 GPa , míg az Euler-féle kihajláshoz tartozó határszám $\lambda_0 = 100$. Mekkora lehet a cső súlya, ha azt szeretnénk, hogy a távtartó $2,25$ -szeres biztonsággal feleljen meg kihajlásra? A távtartó és az acélsodrony súlyát elhanyagolhatjuk, valamint a távtartó megtámasztását csuklós kapcsolatként modellezhetjük. **Megoldás:** $F_{\max} = 119991 \text{ N}$.

6.5. Példa. Az ábrán látható csuklós szerkezet terhelése a **B** csuklóban működő W koncentrált erő. Az **AB** és **BC** rudak cső keresztmetszetűek 100 mm -es külső átmérővel és 6 mm -es falvastagsággal. A rudak rugalmassági modulusza 200 GPa . Mindkét rúd kellően karcsú ahhoz, hogy az Euler-féle elmélettel kelljen számolni a törőerőt. Határozzuk meg a W kritikus értékét, aminél kihajlás jelentkezik a szerkezetben. **Megoldás:** $W = 203,4 \text{ kN}$.

6.6. Példa. Mekkora legyen az **AB** szakasz hossza, hogy a **B** keresztmetszet függőleges lehajlása zérus legyen? **Megoldás:** $c = 1,5$.

